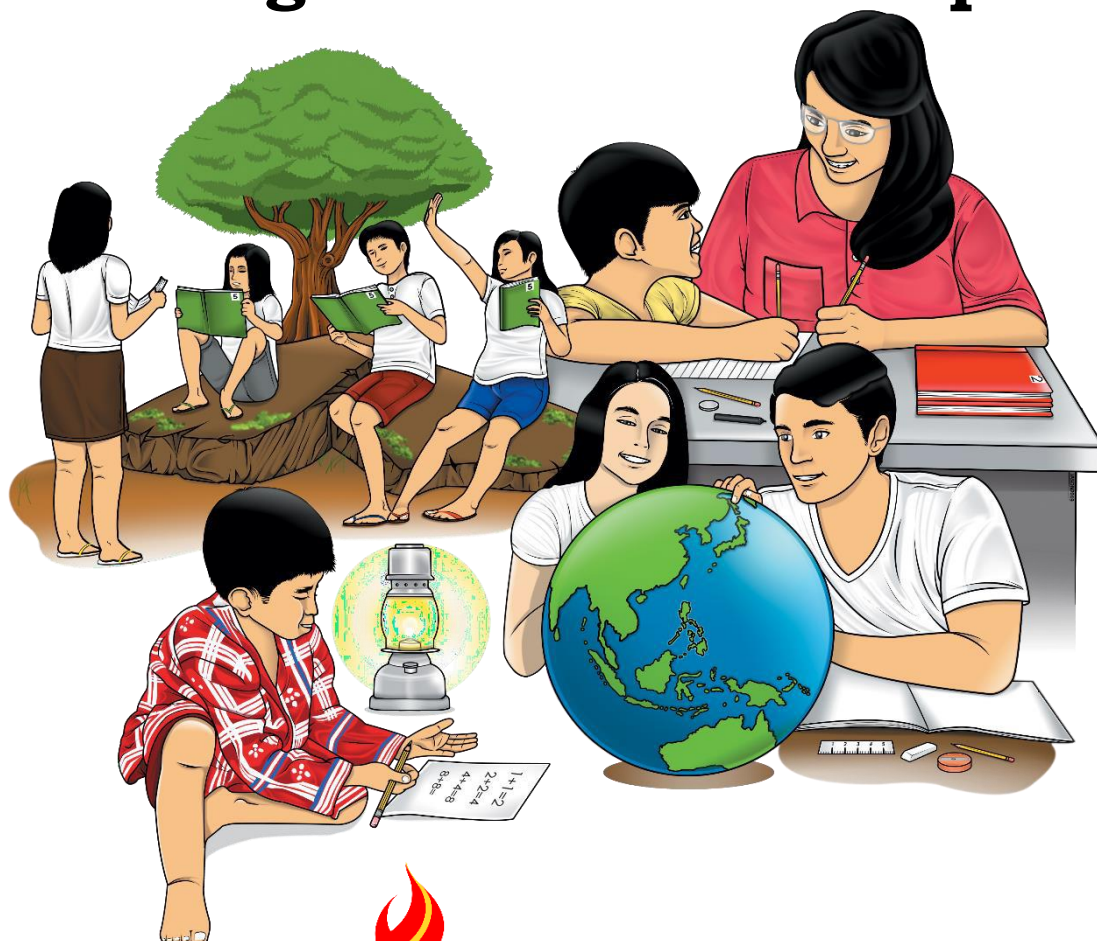

Araling Panlipunan

Una nga Graduhan – Modyul 1: An mga Simbolo han Mapa

Aradman

Malipayon nga pag abot han Ikatolo nga Grado han pag aaradman!

Han nakadto ka pa han ikaduha nga grado, gin adman nimo an mahi-unong han aton kalibungan. Yana, mas mapapahalu-ag naton an aton hibabru-an mahi-unong han aton probinsya han mga hagrane nga mga probinsya han aton rehiyon. Imo mababaruan han aton mga kag anak ug iba nga kalagsan nga nagpapaki-ana kita kon dere naton kabisado an usa nga lugar. Usahay nakikit-an mo hera nga nanngingnino agud mabaruan an usa nga lugar. Damo an mga panigamnan an makikit-an ha mapa nga imo na nahibaruan han nakadto ka pa ha ikaduha nga grado. Importante nga mahibaruan nimo an mga panigamnan han mapa agud madali mo mabilngan an mga lugar nga karuyag mo makadto.

Ini nga modyul in makakabulig agud matag usa-usa naton ngan matagan kahulugan an mga simbolo nga gingagamit han mapa ngan an ka importante hene han kada simbolo

Mayda pipira han aton mga kag-anak ug iba nga kalagsan nga nagpapaki-ana han iba nga mga tawo kon dere hera maaram han usa nga lugar. Danay nakikita mo hera nga nagkikita han mapa para mabaruan nira an sakto nga lugar. Damo an mga panigamnan nga makikit-an mo ha subay han imo gn adman han nakada ka han ikaduha nga grado. Importante nga mabaruan nimo an mga panigamnan han mapa para madali nimo nga maaagean an pagbiling nimo han lugar nga karuyag mo kadtuan.

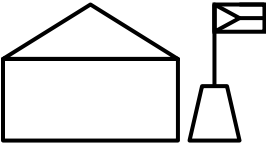
Andam ka na ba? Tara na makadto kita han dalan han pag-aradman. Ene nga modyul, ginala-uman kita nga metatag-usa-usa nga matatagan naton kahukluran an mga simbolo nga hingagamit ha mapa ngan kon ano an kahulugan hene.

Inadman

Buruhaton A. Kilal-a an mga masunod nga simbolo han mapa. Bilnga an mga baton ha sakob han kahon.

simbahan	Kapatagan	kabubkiran
kadagatan	Salog	Kagugub-an
bukid	Hospital	Lanaw
Eskwelahan		

1. 	4.
2. 	5.
3. 	6.

Buruhaton B. Basaha ngan batona an mga paki-ana ha ubus.

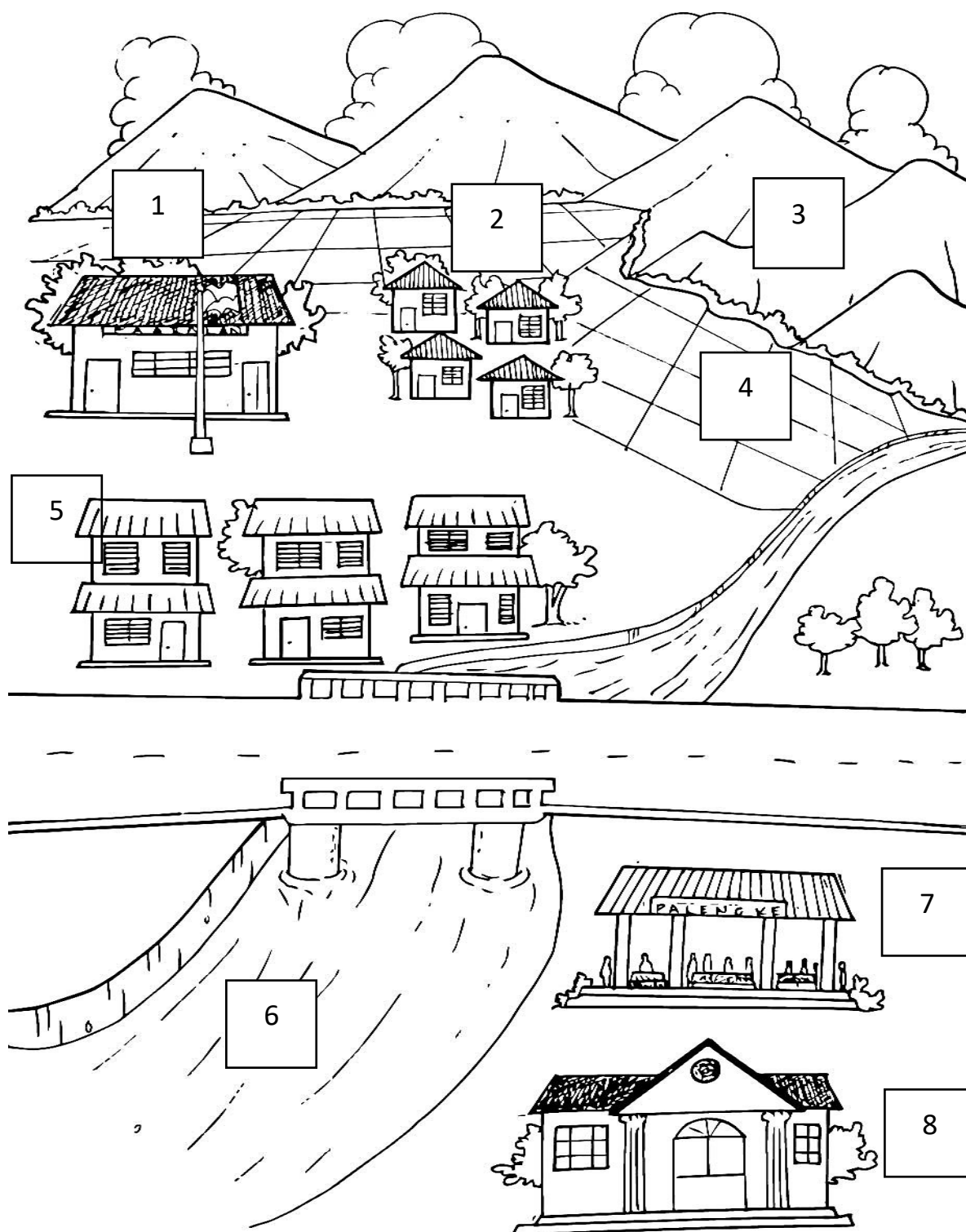
Nakit-an mo en usa nga Turista nga amerikano ha iyo lugar. Nakit-an mo liwat nga daw sugad hen nahiboborong ngan nawawara han dalan. Dumo-ok ka ha iya ngan nagpaki-ana. Nabaruan nimo nga dere nia nasasabtan an mapa han iyo bungto. Nahinumduman mo an imo leksiyon ngan nakadumdum ka han gin agi-an mo nga leksiyon han Araling Panlipunan nga pwede gumamit hen mga simbolo para mas madali masabtan ngan mabilngan pinaage han mapa.

Butange hen mga panigamnan an mga sitwasyon para masayon ene mahebaruan ngan mabilngan gamit an mapa han iyo lugar dida han iyo bungto.

Buligi an turista nga butngan hen mga panigamnan an mga sitwasyon para madali niya ene mahebaruan ngan mabilngan.

1. Kun karuyag han Turista sumimba , ano nga panigamnan o simbolo an magtututdo ha iya?
2. Karuyag liwat niya mamerkado, ano nga panigamnan o simbolo an kinahanglan niya makita ha mapa?
3. Kun panaglitan malain an iya inaabat han iya lawas og masamara , ano nga panigamnan/simbolo an magtotodu ha iya ngadto ha hospital?
4. Ano an panigamnan/simbolo an magtototdo ha iya han lokal nga balay pan gobyernohan ha iyo bungto?
5. Kon malakat na an turista, ano nga panigamnan/simbolo an maitotodo mo ha iya ngadto ha paradahan han bus?

Buruhaton C. Ibutang ha kahon an mga panigamnan han mga istruktura, kasalugan, ngan katunaan nga mahikikit-an ha mapa.

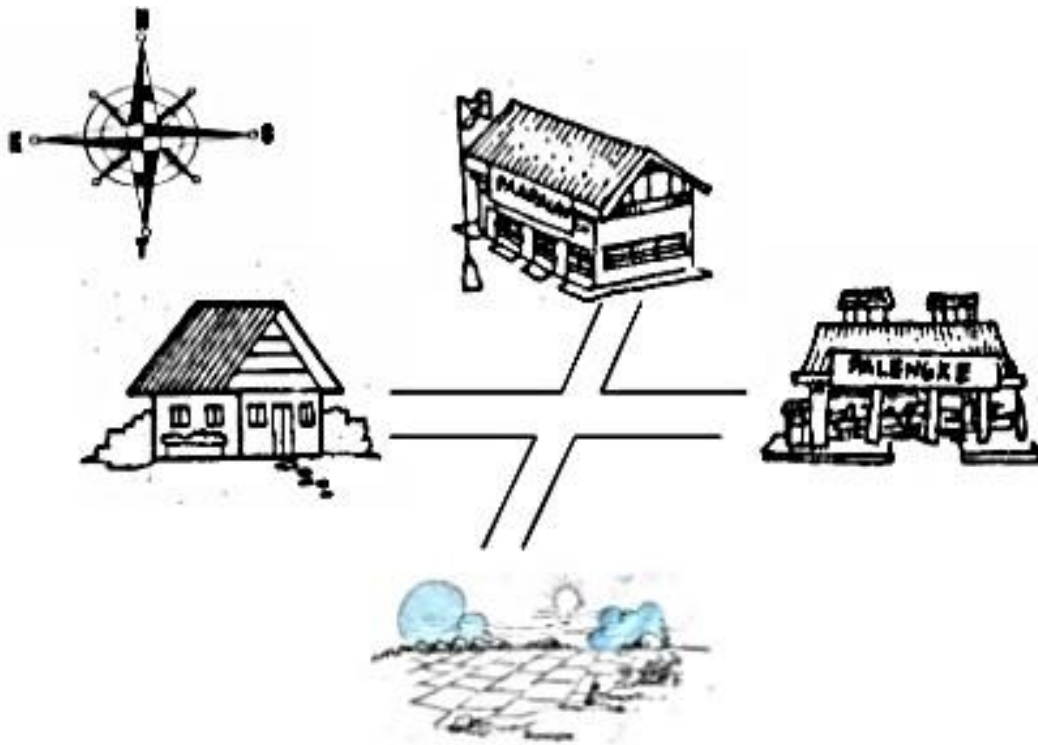
Aralin 1

An mga Simbolo ha Mapa

Panumdom

Direksiyon: Pinaage han compass, kita a kung ano ang mga lugar na makikita sa Norte (Hilaga), Sinirangan o Easte (Silangan), Timog o Sur (timog) at Katundan o Weste (Kanluran). Kita a an mga lugar nga makikit-an ha Easte, Weste ngan Norte . Igsurat han iyo papel..

1. Sinirangan _____

2. Norte _____

3. Katundan _____

4. Sur _____

Maaram ka ba?

Masayon la kilal-on ngan intindihon an mga panigamnan ha mapa. Kaurugan gingagamit an mga panigamnan depende han korte nga karuyag mabaruan. Usa nga halimbawa an korte han bukid nga sugad hene Kon an logar kabubkiran makikita an mga panigamnan han mapa. Pipira la ene han mga panigamnan nga gingagamit nga mahikikit-an han mga masunod.

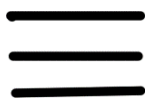
bulkan

salog

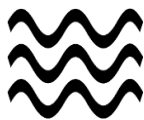
kabubkiran

kapatagan

pungtod o burol

kadagatan

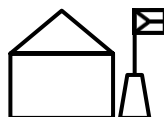
talon

kagugub-an

hospital

eskwelahan

Pagtigo-tigohay kita.

Tigoha kon ano nga simbolo ha mapa an karuyag ipasabot han mga

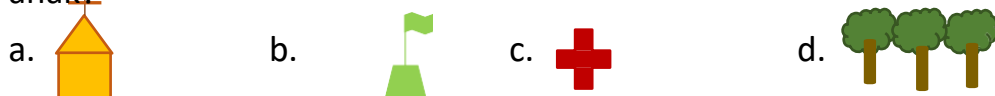
Patitgohon.

Isurat ha iyo notebook an letra han tama nga baton.

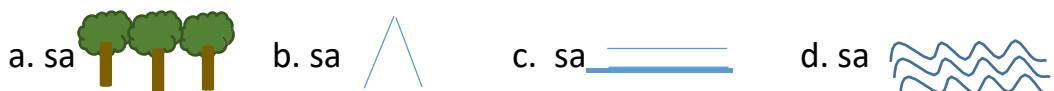
1. Ene an lugar kon deen nakadto an mga tawo nga myda sarakyan nga karuyag makapalit hen gasolina para mapadayon an ira pagbyahe.

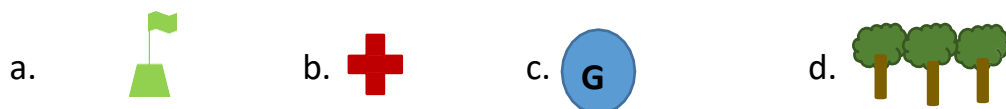
2. Duha na kaadlaw nga malain an inaabat han anak ni Mana Julia. Gin painom na ini hen bulong pero waray ene kauulii. Hain niya pwede dad-un an iya anak?

3. Karuyag ni Mano Marcos nga pumalit hen baboydamo ki makakabulong daw kono ini han sakit han iya asawa nga deen aadto la ini mahikikit-an ha kagugub-an. Taga deen man nga sangkay an makakabulig para mabilngan ini?

4. Hain angay sumulod an mga bata nga karuyag mahibaro pagbasa, pagsurat, mag-ihap ngan para magkamay-ada maupay nga kububuwason?

5. Damo nga mga kabataan an nalilipay kon nakakag-uyas hera hin hiluag ngan patag nga lugar nga tuna ki dere ene makaharadlok ngan denhe nera genbubuhat anoman nga oras nera karuyagon.

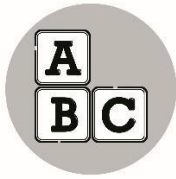
Adman ta

An **mapa** en usa nga ladawan o representasyon ha papel hen usa nga lugar nga nagpapakita hen bug-us or kaparte han mga kaundan han syudad, Kapital han probinsya mga aragean o kalsada, ug iba pa.

An mapa en nagamit hen iba iba nga panigamnan o simbolo komo nagrerepresentar han mga butang nga naghahatag hen kasayuran hen mga impormasyon han usa nga lugar. Gintututdo denhe an eksakto nga kinabubutangan han mga lugar.

Han una pa nga mga panahon an mga tawo en naghimo na hen mga panigamnan ug pama-agi para mahibilngan en uusa nga lugar. Ha pagkayana, ha aton nga bahin pwede gihapon kita maghimo hen mga panigamnan/simbolo bisan kon dere ene aktwal nga ginagamit nga mapa nga napapalit han mga tindahan.

An kada panigamnan o simbolo en mayda hene boot ipasabot. Importatne nga mabaruan ngan maintidihan agud madali makilal an og makadtu-an an usa nga lugar.

Mga Buruhaton

Buruhaton A. Pag-aadmi an usa mga ehemplo han mapa han Rehiyon VIII ngan batona an mga paki-ana mahi-unong hene.

Isurat an mga tama nga baton .

- _____ 1. Pipira ang mga panigamnan nga makikit-an Norte o Hilagang Samar?
- _____ 2. Ano-ano an mga panigamnan an makikit-an ha Leyte?
- _____ 3. Ano an mga simbolo nga mayda painakadamo nga makikit-an han probinsya han Samar?
- _____ 4. Ano naman an panigamnan mnbgga uusa la nga makikit-an ha Norte o Hilagang Samar?
- _____ 5. Ha kabug-usan, pipira ngatanan an mga simbolo nga makikit-an nga ginamit komo panigamnan nga mkikita ha rehiyon VIII?

Buruhaton B. Idrowing ha atbang nga kahon an mga panigamnan han mga masunod nga mga pulong.

1. eskwelahan	
2. hospital	
3. kapatagan	
4. simbahan	
5. kadagatan	

Akon Nahibaruan

Buruhaton A. Surate an mga blanko han mga pamulong ha ubos para mabug-os an istorya. Pili-a an baton ha kahon.

An _____ en usa nga ladawan o representasyon ha papel hen usa nga lugar. Ini en ginkokomponer hen mga _____ pareho han _____, _____, _____, ngan _____. Importante nga matagan hen kahulugan an mga simbolo nga gingagamit ha mapa ngan kon ano ka importante han kada simbolo agud makabulig han mga tawo han iya pagbikling hen lugar nga karuyag niya kadtu-an.

Buruhaton B. Surate/batona an mga gin-aaro pina-age hen pagdrowing han mga panigamnan han mapa dda hiton blanko ha papel.

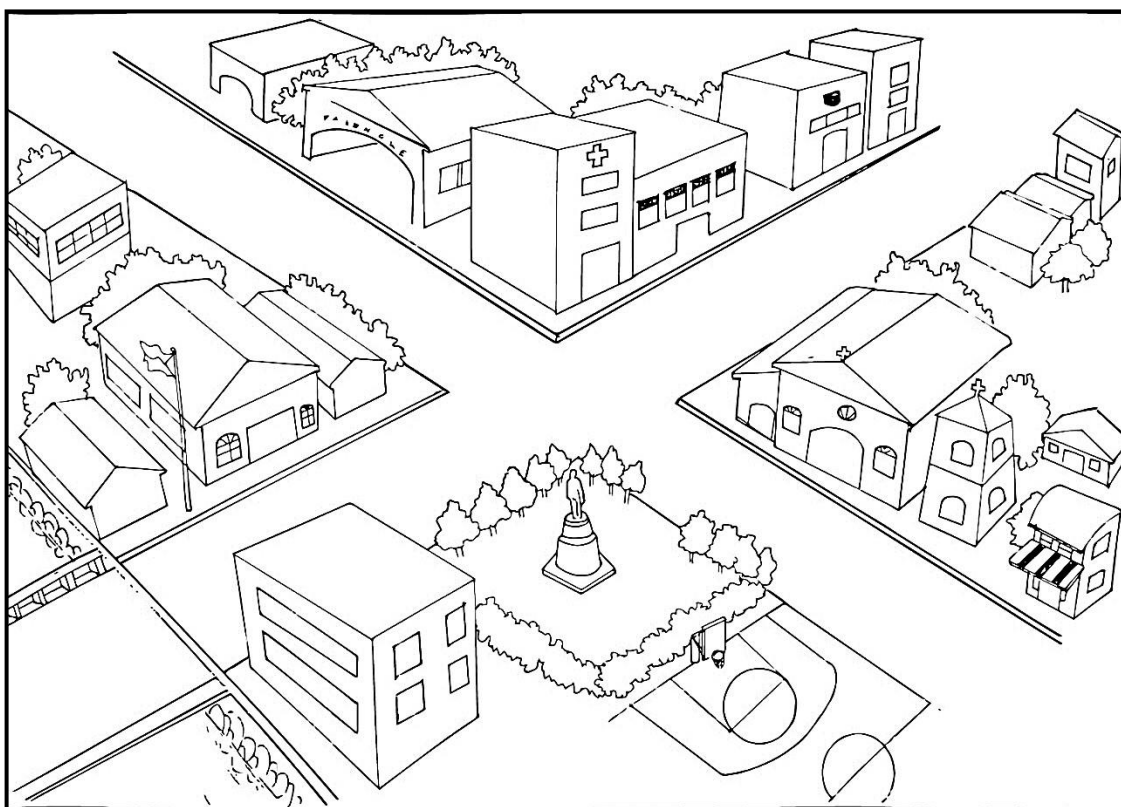
- _____ 1. Dinhe kaudgan nga nanmamarigos an mga bata kada bakasyones.
- _____ 2. Ene an lugar nga kinakadtu-an hen usa nga pamilya agud mangade.
- _____ 3. Lugar kun deen nagtitikang mahibaro an mga bata.
- _____ 4. Denhe gindadara an mga tawo nga myda sakit.
- _____ 5. Denhe makikit-an an mga katamsihan.

Akon Mabubuhat

Mapa ngan Simbolo

1. Gamit an mapa, surate ug butangi hin ensakto nga mga panigamnan ngan ngaran an mga impotante nga mga lugar nga katunaan, katubigan mga estruktura nga mahikikit-an hen usa nga lugar.
2. Pwede mo dugngan an mga iba iba nga klase hin o hitsura han tuna, tubig o estruktura nga mahikikit-an mp ha mapa. (Paghimo han imo kalugarengon nga panigamnan kon myda nimo karuyag ibutang nga estruktura. Ibutang an mga panigamnan ha ubus han mapa komo tigaman)

Pagsukol han Nahibaruan

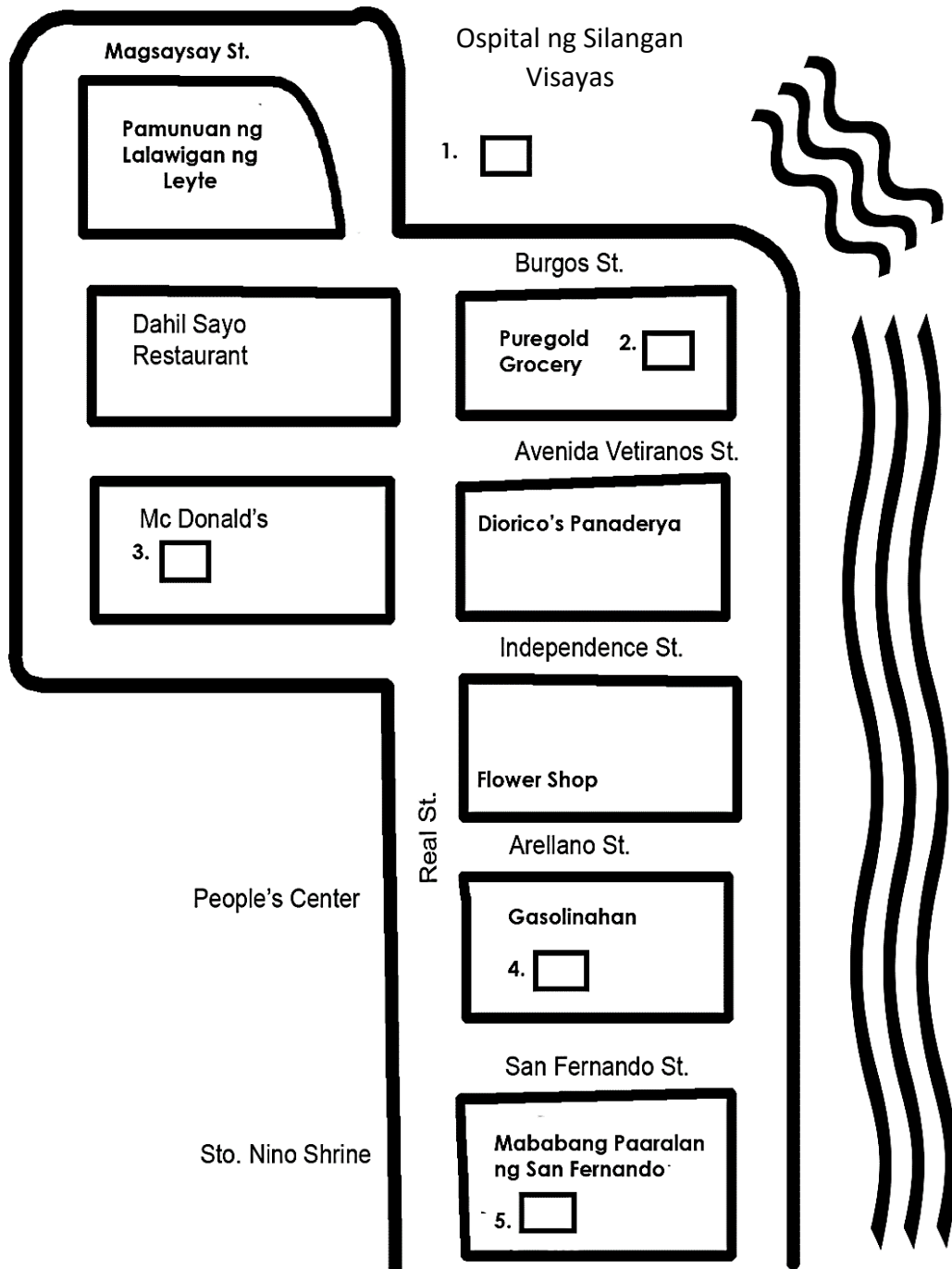
I. Ig-esplekar pina-age hen pagdurugtong. Pamilnga sa Linya B an karuyag sidngon han mga panigamnan nga aada ha Linya A. Isurat ene han iyo notbuk han letra han tama nga baton.

	Linya A	Linya B
1.		a. salog
2.		b. hospital
3.		c. kabubkiran
4.		d. kagugub-an
5.		e. bulkan
6.		f. eskwelahan
7.		g. lanaw
8.		h. pungtod o burol
9.		i. kabablayan
10.		j. kadagatan k. bukid

Kadugangan nga Buruhaton

Buruhaton A. Butangi o surati hen ensakto nga panigamnan an mga kahon ha mapa.

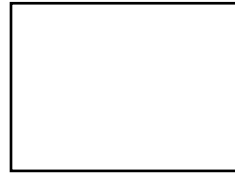
Buruhaton B.

Pagdrowing han imo kalogaringon nga panigamnan o simbolo nga mahikikit-an nimo han imo kalogaringon nga lugar.

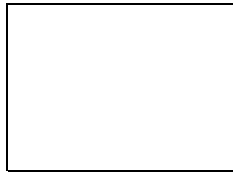
1.

4.

2.

5.

3.

Mga Baton

A. nin

1. bulkan,
2. illogok,
3. kagayawa,
4. kagayawa,
5. talon

Pagayama

1. talon
2. kagayawa,
3. kagayawa,
4. kagayawa,
5. talon

Karagdag

1. kagayawa,
2. kagayawa,
3. kagayawa,
4. kagayawa,
5. talon

Taya

1. kagayawa,
2. kagayawa,
3. kagayawa,
4. kagayawa,
5. talon

Bali

1. kagayawa,
2. kagayawa,
3. kagayawa,
4. kagayawa,
5. talon

Isai

1. kagayawa,
2. kagayawa,
3. kagayawa,
4. kagayawa,
5. talon

Subu

1. kagayawa,
2. kagayawa,
3. kagayawa,
4. kagayawa,
5. talon